

El fons Eduard Feliu de la Biblioteca de Catalunya

*Jaume CLARÀ**

El dia 7 de desembre de l'any 2010, Elisenda i Joel Feliu Samuel-Lajeunesse, fills d'Eduard Feliu i Mabres, signaren el document de donació del fons bibliogràfic del seu pare a la Biblioteca de Catalunya. La biblioteca nacional de Catalunya té com a missió la conservació i difusió del patrimoni bibliogràfic català, entès no tan sols com les obres vinculades amb el nostre país, sinó també com el conjunt de col·leccions bibliogràfiques constituïdes a Catalunya, ja sigui per institucions o per particulars. I, en aquest sentit, el fons bibliogràfic recopilat al llarg dels anys per Eduard Feliu és ben rellevant.

Eduard Feliu i Mabres (Sant Feliu de Llobregat, 1938 – Barcelona, 2009) és conegut en el món cultural català per les seves aportacions a l'estudi de la vida i la cultura hebrees de la Catalunya medieval. Alguns dels autors que l'interessaren més foren Nahmànides (Mossé ben Nahman, identificat sovint amb Bonastruc de Porta), Maimònides o Profiat Duran. És destacable la seva tasca de traductor de poesia hebrea (David Rokeah, Bialik) i d'altres obres en hebreu (Mossé ben Nahman, Maimònides, Amos Oz), així com la feina d'editor de les traduccions hebrees medievals de les obres mèdiques d'Arnau de Vilanova.

El fons bibliogràfic d'Eduard Feliu consta d'uns cinc mil títols de monografies i seixanta-cinc títols de publicacions seriades. La Biblioteca de Catalunya, que va adquirir el compromís de tenir tot el fons catalogat l'any 2016, n'ha iniciat durant l'any 2011 el processament. La part més important del fons —gairebé la meitat dels documents— requereix la transcripció de la llengua hebrea, tasca per a la qual la Biblioteca està en contacte amb la Universitat de Barcelona per a arribar a un acord de col·laboració. Per aquesta raó, s'ha iniciat la catalogació per les monografies que no requerien feina de transcripció. Fins al dia 13 de gener del 2012, s'han integrat en el catàleg i ja són consultables un total de 1 568 monografies.

* Jaume Clarà és cap de la secció de Col·leccions Generals de la Biblioteca de Catalunya. A/e: jlara@bnc.cat

De la part catalogada fins ara, en surt un fons relativament modern i actualitzat (el 58 % ha estat publicat en les darreres tres dècades), majoritàriament en anglès (44 %), però també amb presència destacada del francès, el castellà i el català, i publicat en una gran diversitat de països (França, el Regne Unit, Espanya, els Estats Units, Israel...). En aquesta part del fons, s'hi troben obres d'Israel Abrahams, Wilhelm Bacher, Yitzhak Baer, Menahem Banitt, Carme Batlle, Margalida Bernat Roca, Prim Bertran i Roigé, Asunción Blasco Martínez, Luis García Ballester, Georges Henri Bousquet, Henri Goelzer, Mireille Hadas-Lebel, José Hinojosa Montalvo, Moshe Idel, Danielle Jacquart, José Ramón Magdalena Nom de Déu, André Neher, Miquel Puig i Canelles, Josep Ribera Florit, Jaume Riera i Sans, Adolfo Daniel Roitman, David Romano, Àngel Sáenz-Badillos, Shaul Shaked i Moritz Steinschneider, entre molts d'altres.

Eduard Feliu tenia el fons bibliogràfic en dos espais —a casa seva i en un estudi—, amb els llibres disposats per temes en els diversos llocs o habitacions. Juntament amb els llibres, ens han arribat tretze fitxers informàtics amb sengles llistes bibliogràfiques de part del seu fons. Són llistes parcials —en conjunt comprenen unes 1 300 referències— i molt irregulars —n'hi ha alguna d'aparença molt exhaustiva mentre que alguna altra gairebé només està encetada.

A l'hora d'intentar establir quina era l'estructura que Feliu volia donar a aquestes bibliografies, el principal element que ens trobem és un codi («Heb», «Cat», «Cat.Heb») a l'inici del nom del fitxer, amb el qual es distribueix el fons segons l'interès per a l'estudi de la llengua i la cultura hebrea, de la catalana o d'ambdues. De les tretze llistes, n'hi ha cinc centrades en els estudis hebreus: *Miscel·lànies/Homenatges/Actes* (amb 423 citacions), *Història* (33), *Revistes* (70), *Diccionaris tècnics* (62) i *Bibliografies. Índexs* (62).

Dues llistes són qualificades com d'interès tant per a la cultura catalana com per a l'hebrea: *Manuscrits. Paleografia* (40 citacions), que, malgrat el codi assignat, sembla més enfocada a l'estudi de l'hebreu; s'hi recullen, per exemple, alguns manuscrits de biblioteques europees i americanes dels quals Feliu conservava la reproducció en microfilm. La segona llista d'aquest àmbit és *Medicina i sexualitat* (75 documents), una de les que té l'aparença de ser més exhaustiva.

Finalment, les sis llistes restants estan incloses dins l'àmbit de la cultura catalana: *Filologia catalana medieval i moderna* (104 citacions), *Llengua catalana medieval i moderna* (només dos documents, en una bibliografia tan sols apuntada), *Literatura anglesa i nord-americana* (91), *Història* (287), *Arnau de Vilanova* (27) i *Carles Riba* (28).

ESTRUCTURA DEL FONS EDUARD FELIU ESTABLERT A PARTIR DELS SEUS FITXERS INFORMÀTICS

[Heb.Miscel·lànies]

Miscel·lànies/Homenatges/Actes (*obres collectives en el camp dels estudis hebraics*) («*** Falten dades», «F = Llibres guardats al prestatge inferior a causa del format o per alguna altra raó, fora de l'ordre numèric que els correspondria»)

(A) *Miscel·lànies/homenatges/actes* («Inclou algunes *Revistes* —considerades aquí com a obres collectives— que no pertanyen, en general, al camp dels estudis hebraics, però que han dedicat algun número monogràfic a la història de la vida i la cultura dels jueus») [383 documents]

(B) *Recull d'articles d'un mateix autor* («Guardats per ordre alfabètic de nom d'autor, hebreu i no hebreu separatament») [50 documents]

[Heb.Història]

Història («Sobretot, de moment, obres que contenen la transcripció o regesta de documents», «Cal afegir el número de registre de cada llibre!!!») [33 documents]

[Heb.Revistes]

Revistes i publicacions periòdiques
Estudis hebraics [70 documents]

[Heb.Diccionaris tècnics]

Diccionaris hebreus (tècnics o especials) («Afegir-hi els diccionaris de proverbis i frases fetes!!!») [52 documents (ordenats per matèria)]
Diccionaris especials [10 documents]

[Heb.Bibliografies. Índexs]

Bibliografies. Índexs [48 documents]

[Cat.Heb.Manuscrits. Paleografia. 13Abr07]

Manuscrits. Paleografia
Repertoris i estudis de manuscrits hebreus
General [7 documents]
Berlín [1 document]
Cambridge [1 document]

- Hamburg* [1 document]
Leiden [1 document]
Liorna [1 document]
Lisboa [2 documents]
Londres [1 document]
Madrid [3 documents]
Màntua [1 document]
Montserrat [1 document]
Nova York [1 document]
Oxford [2 documents]
Parma [2 documents]
Roma [2 documents]
Paleografia hebrea [6 documents]
Repertoris i estudis de manuscrits llatins i catalans [3 documents]
Paleografia llatina [4 documents]

[Cat.Heb.Medicina.Adv]

- Medicina i sexualitat* [75 documents]

[Cat.Filologia catalana]

Filologia catalana medieval i moderna

- Revistes* [5 documents]

Actes

- Actes dels col·loquis internacionals de llengua i literatura catalanes* [25 documents]

- Actes dels Col·loquis d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica* [8 documents]

- Miscel·lànies d'homenatge* [26 documents]

- Obres d'autors* [6 documents]

- Col·leccions* («algunes col·leccions incompletes aplegades aquí provisionalment»)

- Els Nostres Clàssics* [5 números + 7 números en vermell]

- Enciclopèdia Catalana* [12 números + 20 números en vermell]

- Obres completes de Mossèn Jacinto Verdaguer (Publicació de la Il·lustració Catalana)* [18 números + 11 números en vermell]

- Col·lecció Sant Jordi (Editorial Barcino)* [6 números]

[Cat.Llengua catalana]

- Llengua catalana medieval i moderna* [2 documents]

[Cat.Literatura anglesa i nord-americana.2]

Literatura anglesa i nord-americana («ESTUDI: Sala de Lectura»)

Antologies/Estudis [16 documents]

Autors [75 documents]

[Cat.Història]

Història («incloses les obres sobre la història dels jueus que contenen la transcripció o els registres de documents d'arxius cristians») [277 documents]

Guies d'arxius [3 documents]

Revistes [7 documents]

[Cat.Arnau de Vilanova, espiritual]

Arnau de Vilanova [27 documents]

[Cat.Carles Riba]

Carles Riba [28 documents]